Selectieprocedure machtigingswet
inschrijving studenten cursusjaar 1973–1974

BIJLAGEN BIJ DE BRIEF VAN DE MINISTER
VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Nr. 2

Aanbevelingen van de Centrale Commissie Aanmelding en Plaatsing a.s. eerstejaarsstudenten met betrekking tot het te voeren beleid voor het cursusjaar 1973-1974 en volgende jaren

Indeling:

I. Centrale Commissie en Centraal Bureau.

II. Systeem en procedure Centrale Aanmelding.

III. Selectiecriteria en de positie van de uitgeloten.

IV. Militaire Dienst.

V. De buitenlanders.

VI. De rijksgenoten.

VII. Taak en werkwijze der plaatsingscommissies.

VIII. Aanbevelingen.

Bij de bespreking van bovengenoemde onderwerpen is mede gebruik gemaakt van in de verslagen der plaatsingscommissies gemaakte opmerkingen.

I. Centrale Commissie en Centraal Bureau

A. De positie van de Centrale Commissie (hierna te noemen C.C.) met het Centraal Bureau in relatie tot het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen en de Academische Raad, is als gevolg van de verwijzing van dit punt door de Dagelijkse Raad naar de plenaire vergadering van de Academische Raad op 3 februari 1973, nog niet definitief vastgesteld. Het is van het allergrootste belang, dat de structuur, bemanning en behuizing van het Centraal Bureau Aanmelding en Plaatsing (hierna te noemen C.B.A.P.) uiterlijk 15 februari 1973 bepaald zijn.

B. De formele beroepsmogelijkheid voor hen, die menen door één der plaatsingscommissies onjuist te zijn behandeld, dient naar de mening van de C.C. bij haar te berusten, gelijk dit ook het afgelopen jaar het geval is geweest, waarna de mogelijkheid tot een beroep op de Minister open staat. De wijze waarop de interne beroepsprocedure zal geschieden, zal nader door de C.C. worden bezien.

II. Systeem en Procedure Centrale Aanmelding

1. Ten einde in het gedurende het afgelopen jaar toegepaste systeem verbeteringen aan te brengen stelt de C.C. het volgende voor:

a. De aanmeldingsprocedure zal geheel via het Centraal Bureau verlopen en niet meer via de inschrijvingsbureaus van de instellingen.

b. De bevestigingsprocedure komt geheel te vervallen.

c. In het systeem zal getracht worden een zo ruim mogelijke koppeling met de Hoofdafdeling Rijksstudietoelagen te verkrijgen, opdat de student tijdig ingelicht kan worden over het al dan niet verkrijgen van een rijksstudietoelage (was in de oude procedure afhankelijk van het plaatsingsbewijs, hetgeen aanleiding heeft gegeven tot vele misverstanden).

2. Bijlage I geeft een overzicht van het door de C.C. voorgestelde data-schema van de hoofdmomenten in de procedure. Hierbij kan het volgende worden aangetekend:

a. Een duidelijke programmering van de gehele procedure zal de doorzichtigheid vergroten en de onzekerheden bij de aankomende studenten verminderen.

b. De eerste aanmelding dient voor 1 april 1973 te geschieden. Bij de scholen, de inschrijvingsbureaus en het C.B.A.P. zal een folder verkrijgbaar zijn, waarin de hele procedure uitgewerkt vermeld staat. Hierbij zal een aanvraagkaart gevoegd worden waarmee de a.s. eerstejaars de benodigde aanmeldingspapieren bij het C.B.A.P. kan aanvragen. Een en ander heeft ten doel om bij het C.B.A.P. een eerste aanzet tot de opbouw van een administratie te verkrijgen.

c. Aanmelding na 1 april is mogelijk, maar dan dient een verzoek, waarin de reden van de verlate aanmelding vermeld staat, tot toezending van de benodigde formulieren aan het C.B.A.P. te worden gericht.

d. De bevestigingsprocedure komt te vervallen. Op de in de laatste week van mei te versturen inlichtingenformulieren, welke uiterlijk 15 juni ingestuurd dienen te zijn, zal de mogelijkheid bestaan veranderingen aan te brengen.

Op het inlichtingenformulier, waarvan de lay-out nog niet is vastgesteld, zullen in ieder geval de volgende vragen mede worden opgenomen:

- naam, adres en telefoonnummer van de school waar het diploma werd behaald;
- werd een opleiding met een 5-jarige of 6-jarige cursus gevolgd?
- de datum waarop de militaire dienst zal worden of werd aangevangen en beëindigd.

e. Voor de numerus fixus studierichtingen dient de aanmelding op 15 juni gesloten te worden, teneinde de loting te kunnen voorbereiden. Deze kan op 29 juni plaatsvinden, wederom ten overstaan van notaris prof. mr. P. L. Dijk te Amsterdam.

f. Eind juni kunnen dan aan de plaatsingscommissies voor de niet-fixus en direct na 29 juni aan de plaatsingscommissies voor de fixus studierichtingen de lijsten + inlichtingenformulieren van de te plaatsen studenten worden toegezonden.

g. De plaatsingsbewijzen voor de numerus fixus studierichtingen en de 1e plaatsingsronde voor de studierichtingen met een plaatsingscommissie (hetgeen naar verwachting 80 pct. der

plaatsen zal omvatten) dienen uiterlijk 15 juli verzonden te worden.

h. Er zal voor de niet-fixus studierichtingen een tussenplaatsingsronde worden gehouden voor hen:

a. die relevant te laat waren voor de 1e ronde;

b. die niet in aanmerking kwamen voor een plaatsing in een studierichting met een numerus fixus.

Deze ronde dient samen te vallen met de 2e plaatsingsronde voor de numerus fixus studierichtingen (is reeds in het concept-schema ingetekend), opdat eventueel opengevallen plaatsen in een numerus fixus studierichting zo spoedig mogelijk kunnen worden opgevuld. Er dient naar gestreefd te worden bij de plaatsing in een niet-numerus fixus studierichting de nadelen voor de uitgelotenen zo gering mogelijk te doen zijn.

i. Half april krijgen de plaatsingscommissies, de inschrijvingsbureau, alsmede de Academische Raad van het C.B.A.P. een eerste voorlopig overzicht van de aantallen aangemelden. Er zal met de inschrijvingsbureaus nader overleg worden gepleegd in hoeverre zij prijs stellen op een nominatief overzicht. Indien zij dit nodig menen te hebben zal er met nadruk op gewezen worden, dat aan de hand van deze of van later te ontvangen lijsten bij de a.s. studenten op geen enkele wijze de suggestie gewekt mag worden, dat ook inderdaad plaatsing aan die instelling zal volgen.

k. Als vervaldatum voor de plaatsingsbewijzen zal 1 september aangehouden worden. Zij die een herexamen moeten afleggen kunnen tot en met 15 september van hun bewijs gebruik maken.

l. Aan personen die in de loop van het eerste studiejaar hun militaire dienstplicht moeten aanvangen dient geen plaatsingsbewijs voor een studierichting, waarvoor een numerus fixus werd afgekondigd, te worden verstrekt.

m. Zo spoedig mogelijk zal, na principiële aanvaarding van het voorgestelde schema, met het R.C.C. contact worden opgenomen over de computertechnische verwerking.

3. De voorlichting aan de a.s. eerstejaarsstudenten zal in ieder geval een duidelijke programmering en beschrijving van de gehele procedure dienen in te houden. Hierin zal duidelijk gesteld moeten worden dat de aanmeldingsprocedure ook geldt voor hen, die van studie veranderen of vorig jaar voor een studierichting uitlootten.

Er zal naar gestreefd moeten worden op zo ruim mogelijke schaal verspreiding van informatie, ook tijdens de gehele procedure, tot stand te brengen. Daarbij gaan de gedachten uit naar een bekendmaking via:

a een folder voor de V.W.O.- en V.H.M.O.-scholen, de inschrijvingsbureaus en het C.B.A.P. Een tijdige voorlichting dient ook in de rijksdelen gegeven te worden;

b. de televisie. Hierover is nog overleg gaande;

c. school- en universiteitsdekanen;

d. de dagbladen: persbericht en eventueel een advertentie;

e. de Legerkoerier of Legerkrant. Hierover is met de redaktie reeds overleg gaande;

f. de Landelijke Commissie Academische Voorlichting;

g. aanplakbiljetten;

h. de plaatsingscommissies, welke de faculteiten en subfaculteiten nader kunnen inlichten.

4. Met de voorbereiding van de voor de aanmeldings- en plaatsingsprocedure benodigde formulieren en toelichtingen daarop, is reeds een aanvang gemaakt.

III. De selectiecriteria welke in een volgend jaar toegepast dienen te worden zijn door de C.C. niet in haar rapport opgenomen, nu de Minister een aparte werkgroep voor deze materie heeft gevormd, waarin haar voorzitter als vertegenwoordiger zitting heeft.

De C.C. heeft haar Voorzitter verzocht aan de werkgroep selectie de volgende standpunten over te willen brengen:

A. Zij die bij de loting voor een numerus fixus studierichting uitloten zouden in een volgend jaar bij voorrang geplaatst dienen te worden.

Het alternatief zou namelijk zijn dat a.s. studenten op basis van onvoldoende selectiecriteria (en voor de studie uitermate geschikten kan dit lot ook treffen) de mogelijkheid van een hernieuwde uitloting lopen en daaropvolgend een periode van 2 of meer jaren geen universitair onderwijs kunnen volgen, hetgeen de C.C. hoogst ongewenst voorkomt.

B. Ten aanzien van het dit jaar toegepaste selectiecriterium van een gemiddeld eindexamencijfer van 7½ zijn de volgende bezwaren aan te voeren:

a. Het staat niet vast, dat een gemiddeld cijfer een valide predictor voor de studie of de beroepsuitoefening geacht moet worden.

b. Een aanzet tot een bovenmatige prestatiedrift verdient geen aanbeveling.

c. Het eventueel majoreren van eindexamencijfers wordt mogelijkerwijs bevorderd.

d. De in te voeren selectieve propaedeuse als onderdeel van de herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs zal een selectie vooraf overbodig maken.

e. Het onderwijskundig streven is er heden ten dage op gericht tot een geheel andere waardebepaling van door de leerlingen verworven inzichten te komen.

Tevens wordt de opzet der procedure ondoorzichtiger en de administratieve verwerking ingewikkelder.

C. In afwachting van de totstandkoming van een definitieve regeling ten aanzien van de selectie voor toelating tot het wetenschappelijk onderwijs stelt de C.C., naast de toelating van o.a. contractanten, Rijksgenoten etc., als interim-voorstel het volgende voor:

1. De uitgeloten worden in een volgend jaar bij voorrang geplaatst.

2. Zij die door de vervulling van hun Nederlandse dienstplicht of vervangende dienstplicht tenminste 2 studiejaren verloren hebben, worden eveneens bij voorrang geplaatst.

3. Zij die een gemiddeld eindexamencijfer van bij voorbeeld een 7½ behaalden, verkrijgen ondanks de naar voren gebrachte bezwaren, directe toelating.

4. De overigen loten.

D. Indien een directe toelating na 1 jaar uitloting voor de Minister onaanvaardbaar is, pleit de C.C. voor een maximale uitlotingsmogelijkheid van 2 jaar, waarna de 2 maal uitgeloten met preferentie behandeld worden.

E. Indien de Minister de in het interim-voorstel genoemde categorieën voor directe toelating in relatie tot de beschikbare onderwijscapaciteit te groot zou achten, dienen deze in de volgorde, waarmee ze genoemd worden, voor directe plaatsing in aanmerking te komen.

IV. Indien de Minister, mede gelet op het gestelde in punt III., ook dit jaar van oordeel mocht zijn, dat aan hen, die de militaire of vervangende dienstplicht vervulden directe toelating moet worden verleend, acht de C.C. de navolgende verfijning noodzakelijk:

a. Slechts zij, die 2 studiejaren door de vervulling van de Nederlandse dienstplicht of vervangende dienstplicht verloren, komen voor directe toelating in aanmerking.

b. Zij, die slechts één studiejaar verliezen komen niet voor directe toelating in aanmerking.

In het afgelopen jaar is aan hen, die op basis van een contract met de overheid ten behoeve van de defensie een studie wilden aanvangen directe toelating tot de studierichtingen der geneeskunde en tandheelkunde verleend. De C.C. acht deze voorkeur niet rechtvaardig.

Indien de Minister deze voorkeursbehandeling handhaaft, is het naar het oordeel van de C.C. noodzakelijk dat uiterlijk 26 juni de namen van de contractanten bij het C.B.A.P. bekend zijn.

V. De plaatsingscommissies der studierichtingen, waarvoor door de Minister de inschrijving van buitenlanders middels een K.B. is beperkt (te weten de studierichtingen der geneeskunde, tandheelkunde en diergeneeskunde), ontvingen meerdere aanmeldingen van personen met een andere nationaliteit, die reeds jaren in Nederland verbleven en ook hier hun diploma v.w.o. of v.h.m.o. hebben behaald. De C.C. is van mening dat deze groep op dezelfde voet als Nederlanders moeten worden behandeld.

Uiteraard dienen zij wel een verzoek tot inschrijving bij de Minister van Onderwijs en Wetenschappen in te dienen.

VI. Gezien de ontwikkelingen die zich in het afgelopen jaar hebben voorgedaan rond rijksgenoten, die op grond van een beurs van de lands- of eilandsregering, waaraan de voorwaarde van een verplichte terugkeer naar het land van herkomst was verbonden en daardoor directe toelating verkregen, adviseert de C.C.:

a. de thans geldende voorwaarde van directe toelating te laten vervallen;

b. een vast aantal plaatsen voor rijksgenoten binnen de totale capaciteit te reserveren. De C.C. acht een aantal van 12 plaatsen, verdeeld over de fixus studierichtingen voor ieder rijksdeel redelijk;

c. de Gevolmachtigde Ministers te verzoeken uiterlijk 26 juni een lijst met directe- en reserve-kandidaten aan de Centrale Commissie te verstrekken;

d. te bepalen, dat deze lijst niet naderhand met personen die zijn uitgeloot kan worden aangevuld.

VII. Ten einde de werkzaamheden van de plaatsingscommissies in het volgend jaar hanteerbaarder te maken, acht de C.C. het wenselijk de volgende onderwerpen in aanbevelingen aan de Minister neer te leggen:

a. De juridische mogelijkheid te openen dat, indien zulks vanwege onderwijskundige redenen noodzakelijk is, een einddatum aan de plaatsing door de plaatsingscommissies kan worden gesteld.

Tevens zou dit een rechtvaardiger plaatsing bevorderen.

b. Evenzo een regeling te treffen dat de stelling "eens geplaatst blijft geplaatst" ook voor de komende studiejaren kan worden gehandhaafd (zij het met ontsnappingsclausules) opdat de gehele plaatsing geen illusoire zaak wordt.

Hierbij dient zeker ook gedacht te worden aan die studenten, die na een studie in het buitenland te zijn aangevangen, naar Nederland wensen terug te keren.

Voor wat de laatste categorie betreft zou de C.C. het wenselijk achten, indien de Minister aan de secties van de Academische Raad zou verzoeken te willen bevorderen dat ten aanzien van de inpassing in de hier te lande geldende onderwijsprogramma's van hen die terugkeren een zo veel mogelijk uniforme regeling zal worden gehanteerd.

c. Het legaliseren van het veelvuldig door de plaatsingscommissies toegepaste systeem slechts hen een plaats toe te wijzen, die op grond van het behaalde diploma examenbevoegd zijn, te willen bevorderen.

Dit onder de voorwaarde dat de toehoordersregeling wordt verruimd.

d. Aan de Academische Raad te willen verzoeken de erkenning van een aan andere instellingen afgelegd colloquium doctum te willen bevorderen.

VIII. Aanbevelingen

1. Uiterlijk 22 december 1972 dient in verband met de voorlichting aan de studenten een beslissing over het verloop van de procedure van aanmelding en plaatsing voor het studiejaar 1973-1974 te zijn genomen.

2. Uiterlijk 15 mei 1973 zouden de studierichtingen, waarvoor een numerus fixus wordt afgekondigd, bekend dienen te zijn.

3. Structuur, bemanning en behuizing van het Centraal Bureau Aanmelding en Plaatsing dienen uiterlijk 15 februari 1973 bepaald te zijn daar de uitvoering van de aanmeldingsprocedure afhankelijk is van een goed functionerend Centraal Bureau.

4. De selectiecriteria dienen in verband met de voorlichting zo spoedig mogelijk bepaald te worden.

In afwachting van de totstandkoming van een definitieve regeling ten aanzien van selectie op grond van geschiktheid voor toelating tot het Wetenschappelijk Onderwijs stelt de C.C. als interimregeling voor:

5. Zij die zijn uitgeloot worden in een volgend jaar bij voorrang geplaatst.

6. Zij die twee studiejaren door de vervulling van de Nederlandse dienstplicht hebben verloren, krijgen eveneens rechtstreekse toelating.

7. Zij die een gemiddeld eindexamencijfer van een 7½ of hoger behaalden, verkrijgen, ondanks de naar voren gebrachte bezwaren, rechtstreekse toelating.

8. Indien een gezamenlijke toepassing van de in de punten 5, 6 en 7 genoemde criteria een te grote belasting zou opleveren, gaat de voorkeur uit naar een successievelijke toepassing.

9. Buitenlanders met een Nederlands einddiploma v.w.o. of v.h.m.o. dienen bij de aanvrage om inschrijving voor het volgen van een studie, waarvoor bij K.B. ingevolge artikel 77 van de w.w.o. beperkingen zijn gesteld, als Nederlanders te worden beschouwd.

10. Voor de toelating van rijksgenoten ware de in punt VI geschetste regeling in te voeren.

11. Het Ministerie van Defensie ware te verzoeken uiterlijk 26 juni de namen van de contractanten, die rechtstreekse toelating verkrijgen, bekend te maken (zie punt IV).

12. Aan de Academische Raad ware nader advies te vragen inzake:

a. de inpassing in het onderwijsprogramma van uit het buitenland terugkerende Nederlanders;

b. de colloquium-doctumregeling.

13. Het verdient aanbeveling de secties van de Academische Raad te verzoeken op korte termijn richtlijnen te formuleren ten aanzien van de onvolledige vakkenpakketten in relatie tot de betreffende studierichtingen.

14. De mogelijkheid tot handhaving in latere studiejaren van een uitgevoerde plaatsing, het stellen van een eindtermijn bij de plaatsingen en de bevoegdheid tot weigering van een plaatsing van een niet-examenbevoegde ook bij niet numerus fixus-studierichtingen dienen juridisch geregeld te worden.

15. Aan personen die in de loop van het eerste studiejaar hun militaire diensplicht moeten aanvragen dient geen plaatsingsbewijs voor een studierichting, waardoor een numerus fixus werd afgekondigd, te worden verstrekt.

Concept - schema aanmelding en plaatsing 1ste jaars 1973-1974

Periode
Herexamens

	Mei					Juni					Juli					Augustus					Sept.
	14 15 16 17 18	21 22 23 24 25	28 29 30 31	1	4 5 6 7 8	11 12 13 14 15	18 19 20 21 22	25 26 27 28 29	2 3 4 5 6	9 10 11 12 13	16 17 18 19 20	23 24 25 26 27	30 31	1 2 3	6 7 8 9 10	13 14 15 16 17	20 21 22 23 24	27 28 29 30 31	3 4 5 6 7
1. *a.* Verzenden laatste aanmeldingen naar R.C.C.	—																		
b. Verponsen formulieren door R.C.C.	—																		
c. Bijwerken computerbestand		—																	
d. Vervaardigen *overzichten*		—																	
e. Verzending inlichtingenformulieren		Verz. inl. form.																	
2. *a.* Sluiting termijn inzending inl. form.			Inzenden inl. formulieren																
b. Bijwerken computerbestand							Bijwerken comp.												
c. Vervaardigen overzichten en pl. bewijzen								Overzichten											
3. *a.* Loting t.b.v. fixusrichtingen									Loting										
b. Plaatsing door pl. cie. fixusrichting									Plaatsen fixus										
c. Verzending pl. bew. fixusrichtingen											Verz. pl. bew.								
4. *a.* Sluitingtermijn of pl. bew. fixusrichting wordt geaccepteerd of niet											Bericht of pl. bew. wordt geaccepteerd								
b. Plaatsing 2de ronde t.b.v. fixus													Plaatsen fixus						
c. Verzending pl. bew. 2de ronde fixus													Doorschuivers		Verz. pl. bew.				
5. *a.* Bericht aan uitgelotenen om alternatieve richting											Ber. uitgel.								
b. Sluitingtermijn inzending alternatief												Inzenden alternatief							
c. Plaatsing door pl. cie. *niet* fixusrichting													Plaatsen niet fixus						
d. Verzending pl. bew.															Verz. pl. bewijs				
6. *a.* Plaatsing pl. cie. *niet* fixusrichting								Plaatsen niet fixus										Nastroom pl. niet fixus	
b. Verzending pl. bew. *niet* fixusrichting									Verz. pl. bew.										Verz. pl. bew.
7. *a.* Opgave instelling of betrokkene van pl. bewijs fixus gebruik heeft gemaakt																			Bericht instelling
b. Plaatsing 3de ronde *fixusrichting*																			Plaatsing
c. Verzending pl. bew. 3de ronde fixusrichting																			loopt door tot 12de.

WERKGROEP SELECTIE IN VERBAND MET DE MACHTIGINGSWET INSCHRIJVING STUDENTEN

De werkgroep selectie in verband met de machtigingswet inschrijving studenten biedt hierbij haar eerste rapport aan, daarbij verwijzend naar de brief van de Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 6 november 1972, DGW/AZW 228.720.

De werkgroep is als volgt samengesteld:

prof. dr. S. Wiegersma, *voorzitter;*

drs. J. de Bruyn;

prof. dr. A. D. de Groot;

prof. dr. R. A. de Moor;

mr. C. H. van Norden;

prof. dr. H. M. J. Scheffer;

drs. B. J. Westerhof;

dr. H. W. te Winkel, *secretaris.*

Dit rapport doet aanbevelingen inzake de selectie-criteria die in 1973 kunnen worden toegepast voor die studierichtingen, waarvoor het aantal toe te laten eerstejaarsstudenten moet worden beperkt.

1. Hoewel dit rapport zich concentreert op de problematiek zoals deze zich naar verwachting in 1973 zal voordoen, hebben wij deze, overeenkomstig de opdracht, gezien in het licht van mogelijke beperkende maatregelen inzake de toelating van eerstejaarsstudenten in de daarop volgende jaren. Het laatste komt in dit rapport echter slechts zijdelings ter sprake. Voorts hebben wij ons bij de besprekingen gebaseerd op de ervaringen in 1972 en deze aan een kritisch onderzoek onderworpen. Wij zien er evenwel van af deze in het interimrapport uitvoerig te bespreken. Veeleer willen wij op grond van dit onderzoek voorstellen doen voor de selectiemethode die in 1973 zou kunnen worden toegepast.

2. Naar wij verwachten zal de situatie in 1973 in vele opzichten gelijk zijn aan die in het voorafgaande jaar. Wij gaan daarom uit van de werkveronderstelling dat ook in 1973 de Machtigingswet inschrijving studenten zal worden toegepast, waarbij te denken valt aan de studierichtingen der geneeskunde, diergeneeskunde en tandheelkunde. Op enkele punten doet zich echter een enigszins gewijzigde situatie voor, namelijk:

a. er is een iets ruimere tijd van voorbereiding, hetgeen enige mogelijkheid biedt voor nieuwe selectievormen;

b. de selectiecriteria kunnen eerder bekend worden gemaakt;

c. behalve de groep zich voor de eerste maal aanmeldende studenten kan een groep worden verwacht die in 1972 werd uitgeloot.

In het rapport hebben wij met deze omstandigheden rekening gehouden.

3. Wij veronderstellen dat ook in 1973 enkele categorieën zich aanmeldende eerstejaarsstudenten op grond van een beslissing van de Regering rechtstreeks tot de studie zullen worden toegelaten. In 1972 waren dit:

- zij die met een beurs van de Regeringen van Suriname of de Nederlandse Antillen in Nederland studeren met de bedoeling dat zij in de betrokken rijksdelen te werk zullen worgesteld;
- zij die een contractuele verbintenis hebben aangegaan met de Nederlandse Staat wat betreft hun toekomstige werkkring en op grond daarvan een studiebeurs ontvangen;
- zij die hun militaire dienstplicht hebben vervuld.

Wat betreft de overigen die zich aanmelden voor een studierichting waartoe de toelating in 1973 aan een beperking onderhevig zal zijn, doen wij, vooruitlopend op de argumentatie en de behandeling van alternatieve mogelijkheden, het volgende voorstel:

a. rechtstreeks worden toegelaten

- zij die onafhankelijk van het schooltype een gemiddeld cijfer voor alle vakken waarin zij examen hebben afgelegd verkregen hebben van ten minste 7½;
- zij die onafhankelijk van de uitslag van het eindexamen een nader vast te stellen prestatie hebben geleverd bij het zich op vrijwillige basis onderwerpen aan een speciaal schriftelijk examen in enkele voor de gekozen universitaire studie relevante vakken (onder de voorwaarde dat een dergelijk examen op korte termijn kan worden georganiseerd). De prestatie zou zodanig moeten worden vastgesteld dat het aantal personen dat slaagt ongeveer 25 pct. van het aantal beschikbare studieplaatsen per studierichting zou bedragen. Wij verwachten dat deze beide groepen elkaar ten dele zullen overlappen.

b. voor allen die zich aanmelden voor de studierichting waarop de Wet machtiging inschrijving studenten van toepassing is verklaard en die niet vallen onder de onder *a* genoemde categorieën wordt door een systeem van loting bepaald wie tot de studie kan worden toegelaten (aangenomen dat zij aan de voorwaarden voor toelaatbaarheid voldoen).

In de volgende paragrafen gaan wij in de overwegingen die aan dit voorstel ten grondslag liggen.

4. Bij het overwegen van de selectiecriteria voor 1973 zijn wij van enkele grondgedachten uitgegaan, waarbij wij aansluiting hebben gezocht bij het rapport „Selectie voor en in het hoger onderwijs, een probleemanalyse". In overeenstemming met hetgeen in hoofdstuk V van het bedoelde rapport is uiteengezet menen wij dat de selectiecriteria aan de volgende eisen moeten voldoen:

a. aanvaardbaarheid voor alle betrokkenen: de overheid, de onderwijsinstellingen en de zich aanmeldende eerstejaarsstudenten;

b. billijkheid in de zin dat zij eerlijke kansen geven aan allen die zich aanmelden;

c. een redelijke validiteit als voorspeller van prestaties in de komende studie;

d. objectiviteit zodat zij een gelijke uitwerking hebben voor allen en subjectieve beoordeling van geschiktheid wordt uitgesloten;

e. doelmatigheid in de zin dat een uniforme en ongecompliceerde toepassing mogelijk is en dat over verschillende jaren niet onnodig regelingen behoeven te worden veranderd;

f. doorzichtigheid voor hen die zich aan de selectie moeten onderwerpen.

Het kiezen van deze uitgangspunten betekent dat wij enkele theoretisch mogelijke selectiecriteria afwijzen:

a. het gebruik maken van sociale gegevens zoals geslacht en het onderscheiden van verschillende bevolkingsgroepen;

b. het onderscheiden van schooltypen, omdat hier ongeacht studiepercentages en vermogens een relatie kan bestaan met het geografisch en het sociaal milieu;

c. het laten gelden van de leeftijd;

d. het toepassen van psychologische tests.

Wij menen dat slechts een combinatie van geleverde prestatie, uitgedrukt in een cijfer, en loting een selectiemethode verschaft, die aan de gestelde voorwaarden voldoet. Daarbij overwegen wij dat hoge eindexamencijfers weliswaar in het algemeen een beperkte positieve voorspellende waarde hebben voor het succes in de daarop volgende universitaire studie en dat een lager cijfer blijkens de gegevens van het CBS (zie de aan dit rapport toegevoegde tabellen) nog een aanzienlijk numeriek rendement oplevert. Omdat het onmogelijk is een scherpe scheiding te maken tussen geschikt en ongeschikt voor de gekozen universitaire studie menen wij dat hier naast institutionele ook maatschappelijke overwegingen zullen moeten gelden. Daarom stellen wij voor niet meer dan 35 à 40 pct. van de beschikbare studieplaatsen rechtstreeks te doen bezetten en het systeem van loting toe te passen op de resterende 60 à 65 pct. van de beschikbare studieplaatsen.

5. Zij die een contract met de overheid hebben gesloten en op grond daarvan een studiebeurs hebben verkregen, hetzij van de Nederlandse Regering hetzij van die van de rijksdelen in de West, en zij die hun militaire dienstplicht hebben vervuld, hebben in 1972 rechtstreeks toelating tot de studie verkregen. Dit is een beleidsbeslissing van de overheid en deze toelating valt buiten de opdracht van de werkgroep. Selectiecriteria die voor anderen gelden worden op hen niet van toepassing verklaard. Ten aanzien van de beslissing om hen die hun militaire dienstplicht hebben vervuld rechtstreeks toe te laten, vragen wij ons evenwel af of hiervoor voldoende grond aanwezig is indien (zoals wij verwachten) beperkende maatregelen voor de voorzienbare toekomst nodig zullen zijn, zeker in bepaalde studierichtingen. De onmogelijkheid voor een deel van de gegadigden om tot de gekozen studierichting te worden toegelaten doet de vraag rijzen of het in overeenstemming is met de regel van billijkheid om aan een bepaalde categorie buiten de normale selectieregelingen om een speciale behandeling te geven.

6. Een speciale groep die zich in 1973 voor de studie zal melden wordt gevormd door hen die in 1972 zijn uitgeloot. Hoe hoog het percentage is dat zich in 1973 opnieuw zal aanmelden is onzeker, doch naar verwachting zal dit minstens de helft van de uitgeloten zijn. Er is buiten de werkgroep voor gepleit hen thans rechtstreeks toe te laten en deze toelating in het jaar volgend op dat van de uitloting tot regel te maken. Aan dit idee ligt de volgende gedachtengang ten grondslag: Zolang er geen selectiemethode met een hoge voorspellende waarde bestaat en zolang er geen aanvaardbare alternatieve studiemogelijkheden zijn, zou als overgangsregeling tussen allen die zich aanmelden moeten worden geloot. Zij die uitloten zouden het volgend jaar zonder loting moeten worden toegelaten. Het nadeel voor hen die bij de loting ongelukkig zijn zou derhalve worden beperkt tot uitstel van een jaar. Het gevaar van een toenemende vertraging in het studieverloop, die zou culmineren in een zodanige toename van de wachtlijst dat een nieuwe generatie eindexamenkandidaten als geheel een jaar zou moeten wachten, zou worden voorkomen door de invoering van de selectieve propedeuse onder de Wet herstructurering wetenschappelijk onderwijs. Zodra deze wet zou functioneren zou de regeling van de toelating bij de propedeuse kunnen plaatsvinden en zou de Machtigingswet inschrijving studenten overbodig zijn geworden.

De werkgroep is van mening dat deze gedachtengang onjuist is en wel om de volgende overwegingen:

a. wij lezen in de Wet herstructurering wetenschappelijk onderwijs nergens dat de selectieve propedeuse een andere bedoeling heeft dan een selectie op geschiktheid voor de studie. Een numerieke beperking zal op deze grond dan ook onmogelijk zijn, tenzij een beleidsbeslissing in deze zin wordt genomen. Zonder een duidelijke uitspraak hierover menen wij de selectieve propedeuse niet als instrument voor toelatingsbeperking te mogen zien;

b. de soms uitgesproken verwachting dat de herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs *op korte termijn* tot een vergroting van de capaciteit zal leiden, delen wij niet. Er zal niet alleen rekening moeten worden gehouden met de aanwezigheid van oude lichtingen maar ook zal de overgang naar de nieuwe structuur aanpassingsproblemen veroorzaken die voorlopig een capaciteitsvergroting onmogelijk maken;

c. zo lang de aan grenzen gebonden capaciteit en de hoge kosten van een aantal programma's in het wetenschappelijk onderwijs noodzaken tot een regulering van de toelichting, is het niet meer houdbaar uit te gaan van een recht van een ieder die dit wenst en die toelaatbaar is om tot de gekozen studie te worden toegelaten. Het voorgestelde stelsel van rechtstreekse toelating van hen die een vorig jaar zijn uitgeloot zou aan de huidige generatie een recht geven dat noodgedwongen aan de generatie van eindexamenkandidaten van over enkele jaren moet worden onthouden.

Wij menen daarom dat zij die zijn uitgeloot een volgend jaar gelijk gesteld moeten blijven met degenen die zich voor de eerste maal aanmelden. In dit verband wijzen wij er ook op dat het geven van voorrang aan degenen die zijn uitgeloot een zich opnieuw voor de studie aanmelden zal stimuleren. Daardoor wordt de problematiek ernstiger. Ook om deze reden moet het verlenen van voorrang worden afgewezen.

7. Zowel een systeem uitsluitend gebaseerd op loting als een selectie geheel op basis van eindexamencijfers achten wij onjuist. Onze overwegingen daarbij zijn:

a. indien uitsluitend zou worden geloot zouden de zeer goede en de minder goede leerlingen gelijke kansen hebben om tot de gekozen studie te worden toegelaten. Hoewel eindexamencijfers een beperkte voorspellende waarde hebben voor het succes in de daarop volgende universitaire studie, zijn wij van oordeel niet te mogen voorbijgaan aan de relatie die er blijkens de generatie-statistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek, zoals deze onder andere zijn verwerkt in de tabellen 1*a* en 1*b* bestaat tussen het numeriek rendement en de eindexamencijfers. Daarom pleiten wij er voor om evenals in 1972 „goede leerlingen"" tot de studie toe te laten zonder loting. Onder deze categorie verstaan wij degenen die een „goede eindexamenlijst" hebben. Daarbij sluiten wij aan bij een algemeen gevoelen dat zij die zeer goede prestaties in het v.w.o. hebben geleverd in elk geval de gelegenheid moeten hebben de studie voort te zetten. De verwachtingen omtrent het numeriek rendement kunnen zijn gebaseerd op een over de gehele linie goede cijferlijst of op zeer goede cijfers in de vakken, die voor de gekozen universitaire studie van rechtstreeks belang zijn;

b. zoals in paragraaf 4 reeds werd vermeld wijzen de generatiestatistieken op een aanzienlijk numeriek rendement van degenen die met lagere cijfers voor het eindexamen slaagden. Om aan deze betrekkelijk grote groep een billijke kans te geven zal tussen hen moeten worden geloot. Het aantal beschikbare plaatsen zal daarbij zo groot moeten zijn dat iedere gegadigde een aanzienlijke kans heeft om geplaatst te worden.

8. Bij het bepalen van de categorie van degenen die rechtstreeks tot de studie worden toegelaten, zouden verschillende criteria kunnen worden gebruikt, namelijk:

a. een gemiddeld cijfer van examenvakken moet ten minste zijn behaald;

b. een bepaald percentage wordt rechtstreeks toegelaten;

c. er wordt gedifferentieerd tussen de verschillende schooltypen;

d. eindexamencijfers worden gecombineerd met de leeftijd, waarop het eindexamen werd behaald;

e. niet het gemiddelde van alle eindexamencijfers is bepalend maar het gemiddelde van de cijfers in enkele kernvakken.

In de volgende paragrafen worden deze mogelijkheden nader onderzocht.

9. Een gemiddeld eindexamencijfer dat rechtstreeks toelating tot de studie biedt kan tevoren worden vastgesteld, maar ook achteraf met als uitgangspunt het percentage aanmeldingen, dat men rechtstreeks wil toelaten. Aan de laatste manier zijn enkele praktische bezwaren verbonden, namelijk:

a. de ervaring leert dat er over de jaren schommelingen voorkomen;

b. een dergelijk systeem mist de noodzakelijke doorzichtigheid voor de betrokkenen.

Het tevoren vaststellen van een cijfer verdient dan ook de voorkeur.

10. In 1972 is dit cijfer vastgesteld op 7½. Het percentage van degenen die langs deze weg rechtstreeks tot de studie in de geneeskunde, tandheelkunde, diergeneeskunde en biologie werd toegelaten bedroeg ongeveer 8. Dit percentage is aanzienlijk lager dan ongeveer tien jaar geleden, toen ruim 20 pct. gemiddeld 7½ of hoger haalde (zie tabel 3). De oorzaak van deze wijziging is niet precies te bepalen. De studiemotivering kan een rol spelen, maar ook een verschuiving van de belangstelling van zeer goede leerlingen naar andere studierichtingen. De vraag kan worden gesteld of deze situatie niet zou moeten leiden tot een verlaging van het gemiddeld cijfer, bij voorbeeld tot 7. Uit de tabellen 1a en 1b blijkt slechts een gering verschil in numeriek rendement bij een gemiddeld eindexamencijfer 7 of 7½. Wij menen evenwel dat een verlaging van het cijfer 7½ voor 1973 niet is aan te bevelen omdat:

a. een verandering van de cijfers over de jaren de onduidelijkheid in de hand werkt;

b. het doorlaatpercentage beter aan de lage kant kan zijn, gelet op de door ons bepleite mogelijkheid van een alternatieve weg om rechtstreeks te worden toegelaten (zie par. 14).

Het continueren van het gemiddeld eindexamencijfer van 7½ of hoger wordt derhalve door ons aanbevolen.

11. Uit de tabellen 1a en 1b blijkt een duidelijk verschil in numeriek rendement tussen hen die een diploma h.b.s.-B en gymnasium-B hebben, vooral bij een gemiddeld eindexamencijfer van 6½ of lager. Hieruit zou de conclusie kunnen worden getrokken dat bij de verschillende schooltypen onderscheiden criteria zouden moeten worden toegepast. Wij menen evenwel dat dit niet moet worden aanbevolen omdat er een statistisch verband bestaat tussen het bezoeken van verschillende schooltypen en sociaal milieu en zelfs de schijn moet worden vermeden dat een onbedoelde bevoorrechting van gegadigden uit hogere milieus bij de toelating tot de universitaire studie zou kunnen optreden. Wij bevelen derhalve een selectiesysteem aan, dat op alle schooltypen op dezelfde wijze wordt toegepast. Dit heeft bovendien het voordeel duidelijk en eenvoudig te zijn.

12. Uit de onderzoekingen van het CBS (studieloopbaan van de studentengeneraties 1954-1957 en 1961-1963) blijkt dat er een relatie bestaat tussen de leeftijd waarop het eindexamen werd gedaan en het numeriek rendement. De vraag is daarom besproken in hoeverre het leeftijdscriterium bij de selectie een rol moet spelen. In dit verband wijzen wij op het ingewikkelde karakter van de relatie tussen leeftijd en numeriek rendement. De relatie is niet lineair en zij wordt o.a. beïnvloed door:

a. het verband tussen schooltype en leeftijd op het moment van het eindexamen;

b. de bijzondere omstandigheden zoals verhuizing of langdurige ziekte.

Het is om deze redenen dat wij van oordeel zijn dat het leeftijdscriterium geen afzonderlijke plaats bij de selectie zal moeten hebben.

13. Bij het bepalen van een gemiddeld cijfer kunnen alle vakken waarin examen is gedaan worden meegerekend, maar ook kan bijzondere aandacht worden gegeven aan enkele vakken die voor de universitaire studie van speciale betekenis worden geacht. Dit laatste kan geschieden door het cijfer voor die vakken met een factor 2 of 3 te wegen of door uitsluitend de cijfers voor deze vakken als selectiecriterium te hanteren. In de tabellen 2a en 2b is het numeriek rendement in de medische studie berekend op basis van het gemiddeld eindexamencijfer voor enkele kernvakken. In tabel 3 is het verschil tussen het meerekenen van alle vakken en dat van enkele kernvakken aangegeven. Dit verschil is niet zodanig dat de conclusie gewettigd zou zijn om alleen aan de kernvakken een bijzondere betekenis toe te kennen. Mede omdat de voorspellende waarde beperkt is menen wij de omschrijving van de „goede leerlingen" die rechtstreeks zouden moeten worden toegelaten, niet te specifiek te moeten maken. Het berekenen van een gemiddeld cijfer over veel vakken heeft bovendien het voordeel dat dit de betrouwbaarheid ervan vergroot. Daarom stellen wij voor als eerste selectiecriterium het gemiddeld cijfer te nemen van alle examenvakken. Indien dit cijfer 7½ of hoger is heeft de leerling een zodanige prestatie geleverd dat hij rechtstreeks wordt toegelaten. Dit sluit aan bij de reeds genoemde algemene conceptie van de „goede leerling" met de goede lijst van wie goede resultaten bij verdere studie worden verwacht.

14. Hiernaast zijn er leerlingen die niet over de hele linie tot de zeer goede gerekend kunnen worden, maar die op grond van hun prestaties in bepaalde vakken een betere kans hebben in enkele universitaire studierichtingen. Voor de geneeskunde betreft dit met name natuurkunde en scheikunde. Indien Nederland een stelsel zou kennen volgens hetwelk de toelating tot de medische studie slechts open zou staan voor hen die voor een toelatingsexamen zouden zijn geslaagd, kan met recht worden verondersteld dat de kennis van de natuurkunde en de scheikunde daarin een belangrijke plaats zou innemen. Aan deze vakken kan derhalve voor de studie in de geneeskunde een bijzondere betekenis worden toegekend, zoals ook blijkt uit de uitvoeringsregelingen van het nieuwe artikel 26 W.W.O. Wij stellen voor, de selectiecriteria zich hierbij te laten aansluiten in die zin dat de mogelijkheid wordt geopend voor iedereen die in aanmerking wil komen voor toelating tot de studie in de bio-wetenschappen zich te onderwerpen aan een speciale objectief beoordeelde toets inzake de kennis van de natuurkunde en de scheikunde. Onze gedachten gaan daarbij uit naar het organiseren van een uniform schriftelijk examen, zo mogelijk aansluitend aan of anders kort na het schriftelijk gedeelte van de eindexamens. Hiervoor zou een speciale toets moeten worden ontworpen, gebruik makend van de ervaring die binnen de medische faculteiten reeds met voortentamina is verkregen en in samenwerking met het CITO. Het zich onderwerpen aan deze toets zou vrijwillig zijn. Uiteraard zal ook aan degenen die in 1972 zijn uitgeloot en aan degenen die eerder een andere studiekeuze deden, gelegenheid moeten worden geboden aan de toets deel te nemen. De eisen voor de toets dienen tijdig bekend te worden gemaakt. Wij stellen voor via dit tweede selectiecriterium de circa 25 procent die de beste resultaten behaalt rechtstreeks tot de studie toe te laten. De overigen nemen deel aan de loting.

15. Het in paragraaf 14 gedane voorstel doen wij met een zeker voorbehoud wat betreft de realiseerbaarheid in 1973. Het lijkt ons de moeite waard deze mogelijkheid voor de bio-wetenschappen in elk geval te onderzoeken. Voor volgende jaren zou deze methode verder kunnen worden uitgewerkt. Indien zou blijken dat de tijd van voorbereiding voor toepassing in 1973 te kort is, zou deze mogelijkheid moeten vervallen.

16. Allen die niet rechtstreeks tot de studie worden toegelaten moeten deelnemen aan de loting voor de resterende studieplaatsen. Dit zijn derhalve:

a. zij die niet vallen onder de in de paragrafen 7 en 14 genoemde categorieën;

b. zij die uit andere studierichtingen omzwaaien naar een studierichting waarop de machtigingswet inschrijving studenten van toepassing is en die niet behoren tot de categorieën genoemd in de paragrafen 7 en 14;

c. zij die in 1972 zijn uitgeloot en die zich opnieuw aanmelden, voor zover zij niet behoren tot de in paragraaf 14 genoemde categorie.

17. Het is duidelijk dat de toepassing van de bovengenoemde selectiemethode voor sommigen door bijzondere persoonlijke omstandigheden een zeer harde beslissing zal betekenen. Het is in overeenstemming met de sociale overwegingen om een zekere ruimte te bieden voor een afzonderlijke behandeling van bijzondere gevallen. Wij stellen daartoe voor dat 3 procent van het totaal aantal beschikbare studieplaatsen over de betrokken faculteiten wordt verdeeld, opdat de universiteiten zelf over de bezetting hiervan beslissen. Het lijkt ons onjuist hiervoor richtlijnen te geven. De universiteiten zullen enkele gegadigden tot de studie kunnen toelaten overeenkomstig een voorkeur die zij willen doen gelden. Belangstellenden zullen rechtstreeks bij de universiteiten voor een dergelijke plaats moeten solliciteren. De hier bedoelde vrije marge voor de universiteiten wordt in mindering gebracht op het aantal studieplaatsen waarop de selectieprocedure van toepassing is.

Tabel 1*a*. *Geneeskunde, mannen, generaties 1954—1957, met schooldiploma HBS-B naar gemiddeld eindexamencijfer en numeriek rendement voor het kandidaatsexamen* [1])

Gemiddeld eindexamencijfer	Aantal bij aanvang	Kand.ex. behaald	NR (13) kand.ex.
1. 8 en hoger	40	35	88
7½ tot 8	68	62	91
7 tot 7½	230	198	86
6½ tot 7	226	183	81
6 tot 6½	251	181	72
minder dan 6 . . .	75	47	63
2. 7 en hoger	338	295	87
6½ tot 7	226	183	81
> 6 tot 6½	197	147	75
6 en minder . . .	129	81	63

Tabel 1*b*. *Idem, gymnasium-B*

Gemiddeld eindexamencijfer	Aantal bij aanvang	Kand.ex. behaald	NR (13) kand.ex.
1. 8 en hoger	29	27	93
7½ tot 8	67	63	94
7 tot 7½	105	96	91
6½ tot 7	206	175	85
6 tot 6½	221	181	82
minder dan 6 . . .	54	43	80
2. 7 en hoger	201	186	93
6½ tot 7	206	175	85
minder dan 6½ . .	275	224	81

[1]) Gemiddeld eindexamencijfer gebaseerd op: moderne talen (3 cijfers), wiskunde (HBS-B 2 cijfers, gymn.-B 3 cijfers), natuurkunde en scheikunde.

Tabel 2*a*. *Geneeskunde, mannen, generaties 1954—1957, met schooldiploma HBS-B naar gemiddeld eindexamencijfer voor natuurkunde en scheikunde en numeriek rendement voor het kandidaatsexamen*

Gemiddeld eindexamencijfer	Aantal bij aanvang	Kand.ex. behaald	NR (13) kand.ex.
8 en hoger	140	132	94
7½	127	107	84
7	195	164	84
6½	172	136	79
6	127	89	70
5½	66	46	70
5 en minder	63	32	51
8 en hoger	140	132	94
7 en 7½	322	271	84
6½	172	136	79
5½ en 6	193	135	70
5 en minder	63	32	51

Tabel 2*b*. *Idem, gymnasium-B*

Gemiddeld eindexamencijfer	Aantal bij aanvang	Kand.ex. behaald	NR (13) kand.ex.
8 en hoger	128	120	94
7½	112	102	91
7	147	134	91
6½	133	112	84
6 en minder	162	117	72
8 en hoger	128	120	94
7 en 7½	259	236	91
6½	133	112	84
6 en minder	162	117	72

Tabel 3. *Geneeskunde, mannen, generaties 1954—1957, met vooropleiding vhmo, naar gemiddeld eindexamencijfer en numeriek rendement voor het kandidaatsexamen*

Gemiddeld eindexamencijfer	HBS-B		Gymnasium-B	
	numeriek rendement bij onderscheiding naar gemiddeld eindexamencijfer voor			
	7 vakken	uitsluitend natuur- en scheikunde	8 vakken	uitsluitend natuur- en scheikunde
7¼ en hoger	88	90	94	93
6¾—7¼	85	84	91	91
6¼—6¾	77	79	83	84
5¾—6¼	71	70	82	71
5¾ en minder	55	60	78	73

Toelichting bij tabel 3, absolute aantallen bij aanvang

Gemiddeld eindexamencijfer	HBS-B		Gymnasium-B	
	7 vakken	uitsluitend natuur- en scheikunde	8 vakken	uitsluitend natuur- en scheikunde
7¼ en hoger	199 (22%)	267 (30%)	113 (17%)	240 (35%)
6¾—7¼	205 (23%)	195 (22%)	127 (19%)	147 (22%)
6¼—6¾	293 (33%)	172 (19%)	216 (32%)	133 (20%)
5¾—6¼	149 (17%)	127 (14%)	190 (28%)	87 (13%)
5¾ en minder	44 (5%)	129 (14%)	36 (5%)	75 (11%)
	890 (100%)	890 (100%)	682 (100%)	682 (100%)

ACADEMISCHE RAAD

Aan de Minister van Onderwijs en
Wetenschappen
Nieuwe Uitleg 1
's-Gravenhage

's-Gravenhage, 21 februari 1973.

Bij brief dd. 5 januari jl., DGW/AZW 230.251, hebt u aan de Academische Raad de volgende stukken doen toekomen:

a. Het eerste rapport van de Werkgroep Selectie inzake de selectie-criteria die in 1973 kunnen worden toegepast voor die studierichtingen, waarvoor het aantal toe te laten eerstejaarsstudenten moet worden beperkt.

b. Aanbevelingen van de Centrale Commissie Aanmelding en Plaatsing a.s. eerstejaars-studenten met betrekking tot het te voeren beleid voor het cursusjaar 1973–1974 en volgende jaren.

In uw bovengenoemde brief vraagt u het oordeel van de raad omtrent het eerste rapport van de Werkgroep Selectie alsmede omtrent enkele alternatieven, welke u zelf in deze brief hebt aangegeven.

De raad heeft deze aangelegenheid behandeld in zijn vergadering van 3 februari jl.

Bij deze behandeling bleek de raad van mening dat voor het studiejaar 1973–1974 in het algemeen dezelfde selectie-criteria zullen moeten gelden als die welke zijn vastgesteld voor het studiejaar 1972–1973, namelijk: rechtstreekse toelating tot een studierichting waarvoor numerus fixus geldt bij een gemiddeld eindexamencijfer van 7,5 of hoger en loting voor de overige abituriënten die zich aanmelden voor de betreffende studierichtingen.

De raad heeft hierbij overwogen dat, zowel de door de werkgroep naar voren gebrachte mogelijkheid tot het vrijwillig afleggen van een schriftelijk (toelatings)examen in bepaalde vakken, als de door u genoemde mogelijkheid van toelating tot de studies der biowetenschappen bij het behalen van het eindcijfer 8 voor natuurkunde en scheikunde bij een gemiddelde voor alle eindexamenvakken van 7, een verfijning betekenen van het voor het studiejaar 1972–1973 toegepaste systeem. Aangezien naar de mening van de raad het aanbrengen van verfijningen in een systeem de indruk kan vestigen dat de uitgangspunten van het betreffende systeem als juist worden aanvaard, heeft de raad besloten u negatief te adviseren omtrent bovenstaande mogelijkheden tot aanvulling van de voor het studiejaar 1972–1973 geldende selectiecriteria. Het voor het lopende studiejaar toegepaste systeem mag naar het oordeel van de raad niet meer betekenen dan een noodoplossing, die zo spoedig mogelijk vervangen dient te worden door een goed gefundeerde wijze van selecteren.

Voor de goede orde zij hierbij vermeld dat het o.a. door de „Commissie Algemene Vraagstukken Verhouding v.w.o.–w.o." ingediende voorstel om integrale loting te adviseren voor de abituriënten, die zich in het komend studiejaar voor de eerste keer aanmelden, door de raad is verworpen.

Omtrent het geven van voorrang aan uitgelote personen in het op het jaar van uitloting volgende jaar heeft de raad besloten u te adviseren de voor het studiejaar 1972–1973 uitgeloten voorrang te verlenen bij de inschrijving voor het studiejaar 1973–1974. De raad heeft in dit verband o.m. overwogen dat het redelijk is om de gevolgen van de selectieprocedure te verzachten voor de studenten die zich in het jaar 1972–1973 voor de studie hebben aangemeld en onvoorbereid voor het eerst werden geconfronteerd met het systeem van loting. Bovendien is overwogen dat de aanwas van het „stuwmeer", die het gevolg zou kunnen zijn van het verlenen van deze voorrang, beperkt zal blijven aangezien in het komende studiejaar het aantal aanmeldingen naar het zich laat aanzien minder dan normaal zal zijn als gevolg van de overgang van h.b.s.- naar atheneum-eindexamens.

In verband met het feit dat de toepassing van de selectiemethode voor sommige adspirant-studenten wegens bijzondere persoonlijke omstandigheden een zeer harde beslissing zal betekenen, stelt de Werkgroep Selectie voor om 3 pct. van het beschikbare aantal studieplaatsen over de betrokken faculteiten te verdelen, zodat de instellingen zelf over de toewijzing hiervan kunnen beslissen.

De raad is van mening dat vermenging van verantwoordelijkheden op het gebied van de plaatsing vermeden moet worden. Hij gaat er daarbij vanuit, dat de selectie centraal moet geschieden en niet gedeeltelijk bij de instellingen.

Met betrekking tot de invoering van een zekere marge voor de zogenaamde „hardheidsgevallen" wil de raad u positief adviseren, zonder hierbij een uitspraak te doen omtrent het aan te houden percentage.

Voorts is de raad van oordeel dat van de betreffende marge ook gebruik gemaakt zal moeten worden voor de plaatsing van buitenlandse studenten, die zich aan een Nederlandse instelling van wetenschappelijk onderwijs willen laten inschrijven voor een studierichting waarvoor numerus fixus geldt.

Voor het verkrijgen van een volledig beeld van de in de raadsvergadering van 3 februari jl. naar voren gebrachte overwegingen en voorstellen, heeft de raad besloten u bijgaande concept-notulen van de behandeling van dit onderwerp in de raad aan te bieden.

De voorzitter van de Academische Raad,

H. H. JANSSEN.

De algemeen secretaris van de Academische Raad,

J. HAVIK.

BIJLAGE IV

ONDERWIJSRAAD

Betreffende:
Selectieprocedure bij toepassing in het cursusjaar 1973–1974 van de Machtigingswet inschrijving studenten.

Aan
Zijne Excellentie de Minister van Onderwijs en Wetenschappen.

In antwoord op uw hierboven vermeld schrijven heeft de Eerste Afdeling van de Onderwijsraad de eer Uwe Excellentie te berichten, dat zij in het algemeen geporteerd is voor een continuering van de voor het cursusjaar 1972–1973 gehanteerde selectieprocedure.

Een meerderheid van de afdeling zou zich ook kunnen verenigen met een toelating op grond van een gewogen gemiddelde waarbij aan de voor noodzakelijk geachte vakken bepaalde cijfers een grotere betekenis wordt toegekend dan aan andere. Wel moet dan duidelijk vaststaan, welke vakken voor iedere studierichting in dit opzicht als belangrijkste zullen gelden.

De afdeling heeft er geen bezwaar tegen, dat de groep voor de cursus 1972–1973 uitgelote kandidaten thans rechtstreeks worden toegelaten, mits hierbij uitdrukkelijk wordt gestipuleerd, dat dit slechts voor het cursusjaar 1973–1974 zal gelden, uitsluitend in verband met de als gevolg van de invoering van de Wet op het voortgezet onderwijs te verwachten geringere toeloop.

De afdeling zal het voorts op prijs stellen, indien een duidelijke voor meer jaren van kracht blijvende regeling wordt getroffen ten aanzien van de rechtstreekse toelating van speciale categorieën, waarvoor overigens naar haar oordeel slechts een zeer beperkt percentage van de beschikbare plaatsen dient te worden opengesteld.

Tegen de door de werkgroep voorgestelde speciale toets heeft zij zeer ernstige bezwaren, aangezien dit zou neerkomen op een verkapt soort verlengd eindexamen en derhalve zou leiden tot een devaluatie van het einddiploma. Een kleine „bijzondere gevallen ruimte" voor de instellingen ontmoet bijval.

Namens de Afdeling voornoemd,

I. A. DIEPENHORST,

voorzitter.

C. A. P. C. VAN ASSELDONK,

tweede secretaris.